Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w radzie państwa reprezentowanych.

Zeszyt X. — Wydany i rozesłany dnia 7 marca 1873.

25.

Ustawa z dnia 17 lutego 1873,

o trudnieniu się chirurgią.

Zgodnie z uchwałą obu izb rady państwa rozporządzam co następuje:

§. 1.

Zakaz dotychczas obowiązujący, na mocy którego chirurdzy (patronowie, magistrowie i doktorowie chirurgii) nie mogą podejmować się leczenia chorób wewnętrznych, jeżeli w miejscu jest lekarz, zostaje zniesiony.

§. 2.

Dyplomy na chirurgów można dostawać tylko do końca roku 1875 i w ogóle prawo trudnienia się chirurgią nabywa się tylko na podstawie dyplomu otrzymanego przed rokiem 1876.

§. 3.

Wykonanie ustawy niniejszej porucza się ministrom spraw wewnętrznych i oświecenia.

Wiedeń, dnia 17 lutego 1873.

Franciszek Józef r. w.

Auersperg r. w. **Lasser** r. w. **Stremayr** r. w.

26.

Rozporządzenie ministerstwa rolnictwa z d. 19 lutego 1873,

wyjaśniające wątpliwości rozporządzenia z dnia 1 sierpnia 1872 (Dz. u. p. Nr. 122) o skuteczności wpisu na akademii rolniczej względnie do innych szkół głównych wiedeńskich.

W rozporządzeniu ministerstwa rolnictwa z dnia 1 sierpnia 1872 (Dz. u. p. Nr. 122) powiedziano wyraźnie, że uczniowie zwyczajni akademii rolniczej mogą być przyjęci do jednej z dwóch innych szkół głównych wiedeńskich i w niej zapisani pod warunkiem uczynienia zadość obowiązującym tamże przepisom.

Ponieważ podług przepisów obowiązujących na c. k. uniwersytecie, tylko ten może być przyjęty i zapisany jako uczeń zwyczajny, kto się wykaże ważnem w państwie świadectwem z wyższego gymnazyum, przeto ztąd wypływa, że tylko ci zwyczajni uczniowie akademii rolniczej mogą na zasadzie powyższego rozporządzenia rościć sobie prawo, aby ich zapisano na c. k. uniwersytecie, którzy do akademii rolniczej przyjęci zostali na mocy ważnego w państwie świadectwa dojrzałości z wyższego gymnazyum. Uczniowie, którzy zapisali się do akademii rolniczej na mocy ważnych w państwie świadectw dojrzałości ze szkół realnych, nie mogą zatem być zapisani jako uczniowie zwyczajni na c. k. uniwersytecie lecz w szkole głównej technicznej; wolno im jednak zapisać się w c. k. uniwersytecie na jeden lub kilka przedmiotów jako uczniowie nadzwyczajni.

Co się tyczy uczniów nadzwyczajnych akademii rolniczej, tym, jako przyjętym i zapisanym do tej akademii, służy prawo zapisania się w tym samym przymiocie tylko w c. k. szkole głównej technicznej; na c. k. uniwersytecie mogą tylko żądać aby ich zapisano na jeden lub kilka przedmiotów.

Chlumecky r. w.

27.

Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 22 lutego 1873,

którem ustanawia się w Libercu sąd przemysłowy dla przemysłu tkackiego.

Na mocy ustawy z dnia 14 maja 1869 (Dz. u. p. Nr. 63) ministerstwo sprawiedliwości zgodnie z wnioskiem izby handlowej i przemysłowej w Libercu i po zasięgnięciu opinii sejmu krajowego królestwa czeskiego, uznaje za stósowne w porozumieniu z ministerstwem handlu rozporządzić co następuje:

§. 1.

Dla przedsiębiorstw fabrycznych przemysłu tkackiego i rękodzieł z niemi w związku będących, farbierstwa, folusznictwa, drukarstwa, przędzenia i apretury, w okręgu sądu delegowanego miejskiego w Libercu, siedzibę mających, ustanawia się sąd przemysłowy.

§. 2.

Sąd przemysłowy ma siedzibę w Libercu.

Ma on składać się z 24 członków, z których corocznie, stosownie do przepisów §. 23 ustawy z dnia 14 maja 1869 roku 8 członków a mianowicie 4 wybranych przez ciało wyborcze dawców roboty i 4 wybranych przez ciało wyborcze robotników, mają wystąpić i będą zastąpieni zapomocą nowych wyborów.

§. 3.

Taksę za obecność, członkom ze stanu robotników na mocy ustawy przyznaną, ustanawia się na 75 ct. wal. austr. za pół dnia oprócz wynagrodzenia za wydatki w gotowiźnie jeżeli będą poniesione.

Do wymiaru tej należytości policzony będzie cały czas, w ciągu którego robotnik nie mógł oddawać się swemu zatrudnieniu.

§. 4.

Koszta czynności tego sądu przemysłowego pokrywać będzie izba handlowa i przemysłowa w Libercu stosownie do przyjętego na siebie zobowiązania.

§. 5.

Naczelnik gminy libereckiej, stosownie do przepisów §§. 10 i 11 ustawy z dnia 14 maja 1869 (Dz. u. p. Nr. 63) obowiązany jest wydać niezwłocznie stosowne rozporządzenie w celu wygotowania list wyborczych.

§. 6.

Dzień wyboru członków sądu przemysłowego wyznaczy starostwo powiatowe w Libercu.

§. 7.

Gdy się sąd przemysłowy urządzi, tudzież gdy członkowie jego złożą przyrzeczenie a regulamin czynności, przez niego zaprojektowany, zostanie zatwierdzony, sam sąd oznaczy dzień, w którym czynności swoje rozpocznie i takowy w stosowny sposób ogłosi.

Glaser r. w.

28.

Rozporządzenie ministra rolnictwa z dnia 24 lutego 1873,

którem, w porozumieniu z ministrem oświecenia podaje się do wiadomości powszechnej statut c. k. akademii rolniczej w Wiedniu, nawyższem postanowieniem z dnia 6 czerwca 1872 zatwierdzony.

W wykonaniu ustawy z dnia 3 kwietnia 1872 (Dz. u. p. Nr. 46) minister rolnictwa wydał dla akademii rolniczej w Wiedniu w porozumieniu z ministrem oświecenia następujący statut, zatwierdzony najwyższem postanowieniem z dnia 6 czerwca 1872.

Statut akademii rolniczej w Wiedniu.

O celu akademii.

§. 1. Celem akademii rolniczej w Wiedniu, która na mocy ustawy z dnia 3 kwietnia 1872 będzie założona i utrzymywana kosztem państwa, jest udzielanie najwyższego naukowego wykształcenia w rolnictwie i leśnictwie

W szczególności zatem nastręcza ona sposobność odpowiedniego wykształcenia się na zarządców większych dóbr prywatnych i skarbowych, jakoteż na nauczycieli i badaczów w zakresie rolnictwa i leśnictwa, a uczniom nauk politycznych i prawniczych ułatwia nabycie wiadomości o uprawie ziemi które do ich przyszłego zawodu mogą być potrzebne.

§. 2. Akademia ta składa się z dwóch oddziałów, rolnictwa i leśnictwa, które jednak zostają pod tem samem kierownictwem.

O przedmiotach wykładowych.

§. 3. Nauka obejmuje przedmioty zasadnicze, przedmioty główne i przedmioty pomocnicze a to w takiej rozciągłości i takim podziale, aby kurs zupełny w każdym oddziale trwał trzy lata. Określenie, połączenie lub rozłączenie przedmiotów wykładowych zależy od potrzeb i stanu nauki w każdym czasie; o ich ilości i rozciągłości można powziąć wiadomość z następującego przeglądu:

A. Dla oddziału rolnictwa.

I. Przedmioty zasadnicze.

1. Mineralogia, 2. geologia, 3. ziemioznawstwo, 4. klimatologia, 5. botanika ogólna, 6. fizyologia roślin, 7. zoologia ogólna, 8. fizyologia zwierząt, 9. fizyka ogólna. 10. chemia ogólna, 11. mechanika i nauka o machinach.

II. Przedmioty główne.

12. Propedeutyka i metodologia rolnictwa, 13. chemia rolnicza, 14. produkcya roślinna w rolnictwie, 15. produkcya zwierzęca, 16. nauka ekonomii rolniczej i organizacyi dóbr, 17. ochrona pól pod względem technicznym i prawnym, 18. encyklopedya leśnictwa, 19. uprawa lasów, 20. urządzenie gospodarstwa leśnego, 21. inżynierya rolnicza, 22. technologia mechaniczna, 23. technologia chemiczna, 24. gospodarstwo społeczne.

III. Przedmioty pomocnicze.

25. Weterynarya, 26. budownictwo, 27. buchalterya, 28. biurowość i rachunkowość ekonomiczna, 29. historya i statystyka rolnictwa, 30. ustawodawstwo.

Do wykładów należą ćwiczenia w chemiczno rolniczej pracowni szkoły głównej, w pracowniach stacyi doświadczeń chemiczno rolniczych w Wiedniu i w stacyi doświadczeń chemiczno fizyologicznych dla uprawy wina i sadownictwa w Klosterneuburgu, doświadczenia w muzeach, w stacyi doświadczeń chemiczno rolniczych i w stajniach tej ostatniej, w miarę potrzeby na rolach do doświadczeń służących, nakoniec wycieczki.

B. Dla oddziału leśnictwa.

I. Przedmioty zasadnicze.

1. Matematyka, 2. geodezya niższa, 3. rysowanie planów, 4. mineralogia, 5. geologia, 6. ziemioznawstwo, 7. klimatologia, 8. botanika ogólna, 9. fizyologia roślin, 10. zoologia ogólna, 11. fizyka ogólna, 12. chemia ogólna, 13. mechanika i nauka o machinach.

II. Przedmioty główne.

14. Propedeutyka i metodologia nauki leśnictwa, 15. chemia rolnicza, 16. uprawa lasów, 17. użytkowanie lasów, 18. nauka mierzenia drzewa, 19. oznaczenie dochodów z lasów i obliczanie wartości lasów, 20. urządzenie gospodarstwa leśnego, 21. ochrona lasów pod względem technicznym i prawnym, 22. encyklopedya rolnictwa, 23. inżynierya leśna, 24. technologia mechaniczna, 25. technologia chemiczna, 26. gospodarstwo społeczne.

III. Przedmioty pomocnicze.

27. Nauka polowania, 28. budownictwo, 29. buchalterya, 30. biurowość i rachunkowość ekonomiczna, 31. historya i statystyka rolnictwa, 32. ustawodawstwo.

Do wykładów należą ćwiczenia w pracowni szkoły głównej i stacyi doświadczeń leśniczych, tudzież doświadczenia w tej ostatniej i w lasach do doświadczeń przeznaczonych, nakoniec wycieczki.

§. 4. Ilość katedr ustanowi ministerstwo mając wzgląd na cel akademii (§. 1) i na samodzielne badanie naukowe; ilość ta atoli będzie ograniczona na przedmioty główne, tudzież na te przedmioty zasadnicze i pomocnicze, które w innych akademiach wiedeńskich nie są uposażone w sposób celom powyższym odpowiadający.

Uczniowie, uczęszczający na inne przedmioty zasadnicze i pomocnicze do innej akademii w Wiedniu, podlegają w tym względzie przepisom, w tymże zakładzie obowiązującym i używają także odpowiednich praw. Bliższe przepisy zawiera program wykładów który będzie ogłoszony na początku każdego roku szkolnego.

§. 5. Na akademii rolniczej zaprowadzona jest wolność uczenia i uczenia się.

Zgromadzenie profesorów każdego oddziału wyda jednak osobny plan nauk, tak obliczony, aby nauka trwała trzy lata (§. 3), który się uczniom poleca, ci jednak nie są trzymać się go obowiązani.

O uczniach i ich przyjmowaniu.

§. 6. Uczniów przyjmuje na początku każdego półrocza komisya zgromadzenia profesorów oddziału (§. 37), z dziekanem na czele.

W ciągu półrocza nie przyjmuje się uczniów.

§. 7. Uczniowie tej akademii są albo zwyczajni albo nadzwyczajni.

§. 8. Kto chce być przyjętym jako uczeń zwyczajny winien wykazać się ważnem w państwie świadectwem dojrzałości z wyższego gymnazyum lub wyższej szkoły realnej.

Zwyczajni uczniowie innych akademii wyłącznych, tego samego stopnia mogą przechodzić na mocy świadectwa uwolnienia.

Którym akademiom stopień ten służy oznacza ministerstwo w każdym szczególnym przypadku.

§. 9. Kto nie jest prawnie uzdolniony na ucznia zwyczajnego (§. 8), może być przyjęty jako uczeń nadzwyczajny, jeżeli ma 18 rok życia.

§. 10. Uczniowie nadzwyczajni nie mogą być uwolnieni od opłaty czesnego ani pobierać stypendya rządowe.

§. 11. Profesorowie lub docenci mogą dozwalać osobom dorosłym płci męskiej uczęszczania jak goście na odpowiednie wykłady i doświadczenia pod warunkiem zawiadomienia o tem dziekana.

§. 12. Wszyscy uczniowie podlegają przepisom porządkowym dla tej akademii wydanym, a co się tyczy wykładów, na które uczęszczają do innych zakładów, także przepisom w tamtych obowiązującym (§. 4).

§. 13. Uczniowie tak zwyczajni jak nadzwyczajni powinni być wpisani, opłacają zaś wpisowe i czesne.

§. 14. Wpisowe opłaca się przy przyjęciu, jakoteż przy powtórnem wstąpieniu po jednoczesnej lub dłuższej przerwie nauk. Od tej opłaty nie można być uwolnionym.

§. 15. Uczniowie zwyczajni winni opłacić czesne od wszystkich przedmiotów, na które mają uczęszczać do akademii, a to z góry, na początku półrocza.

Uczniowie nadzwyczajni winni opłacić czesne podług tego, ile godzin w tygodniu zajmują wykłady, na które są zapisani, przyczem dwie godziny doświadczeń lub ćwiczeń liczą się za jednę.

Należytości za wykłady, których słuchać się ma w innych akademiach, opłaca się podług przepisów obowiązujących w każdym z tych zakładów.

§. 16. Kwotę wpisowego jakoteż czesnego wyznaczy ministerstwo w drodze rozporządzenia.

§. 17. W razie udowodnionego ubóstwa, uczniowie zwyczajni, którzy wykażą się dobrem świadectwem postępu w naukach, mogą być uwolnieni od opłaty czesnego całkiem lub w połowie. W tej mierze orzeka zgromadzenie profesorów oddziału (§. 37).

§. 18. Na wykłady nadzwyczajne profesorów za które płaci się osobno, na wykłady docentów prywatnych i nauczycieli, nie pobierających płacy od rządu, trzeba zapisać się u odpowiednich docentów.

O egzaminach i świadectwach.

§. 19. Uczęszczanie na wykłady i zachowanie się będzie poświadczane uczniom zwyczajnym w książeczkach meldunkowych, które są ważne na cały czas nauk, uczniom zaś nadzwyczajnym w arkuszach meldunkowych, wydawanych na rok. Uczeń zwyczajny ma prawo żądać aby go egzaminowano z przedmiotów na które uczęszczał (egzamin postępu) i aby mu wydano świadectwo postępu.

§. 20. Każdy uczeń zwyczajny, chociażby nie zdawał żadnego egzaminu postępu (§. 19), skończywszy jeden lub więcej przedmiotów, na które do akademii rolniczej uczęszczał, może żądać absolutoryum, w którem będzie mu poświadczone że na wykłady uczęszczał, tudzież jego zachowanie się, a jeżeli zdał jeden lub więcej egzaminów postępu, także postęp w naukach.

§. 21. Każdy uczeń, który przynajmniej na główne przedmioty swego oddziału (§. 3) uczęszczał jako uczeń zwyczajny, może poddać się egzaminowi ścisłemu, na którym będzie egzaminowany nietylko z przedmiotów głównych, lecz oraz z zasadniczych i ważniejszych pomocniczych. Egzaminem tym kandydat ma udowodnić uzdolnienie swoje do zawodu rolniczego lub leśniczego, i dla tego będzie także żądane w szczególności zastosowanie nabytych wiadomości do praktyki.

§. 22. Od egzaminu ścisłego opłaca się taksę, której kwotę ustanowi ministerstwo w drodze rozporządzenia.

Kto zda egzamin ścisły otrzyma dyplom.

§. 23. Jeżeli egzamin ścisły wypadnie niepomyślnie, można go ponowić w terminie który wyznaczy zgromadzenie profesorów.

Do zdawania egzaminu po raz trzeci i bezwarunkowo ostatni, potrzebne jest pozwolenie ministerstwa udzielane na przedstawienie komisyi egzaminacyjnej.

§. 24. Komisyą do egzaminów ścisłych ustanawia ministerstwo.

O zgromadzeniu nauczycielskiem.

§. 25. Naukę na akademii rolniczej udzielają profesorowie zwyczajni i nadzwyczajni, tudzież docenci pobierający płacę lub prywatni.

Do pomagania profesorom mogą być ustanowieni adjunkci i asystenci.

§. 26. Profesorów zwyczajnych i nadzwyczajnych mianuje Najjaśniejszy Pan na przedstawienie ministra, adjunktów zaś ministerstwo na przedstawienie zgromadzenia profesorów.

§. 27. Docentów pobierających płacę mianuje ministerstwo, asystentów zaś mianuje na dwa lata zgromadzenie profesorów uzyskawszy od ministerstwa potwierdzenie wyboru.

Po upływie dwóch lat ministerstwo może pozwolić na przedłużenie urzędowania.

§. 28. Docenci prywatni będą przyjmowani do wszystkich przedmiotów które mogą poprzeć cele akademii rolniczej.

Warunki wykazania uzdolnienia na docentów prywatnych będą ustanowione w drodze rozporządzenia.

§. 29. Profesorowie zwyczajni, których ilość będzie zależała od ilości przedmiotów głównych, będą zrównani pod względem stopnia i stosunków służbowych z profesorami instytutu politechnicznego wiedeńskiego, będą należeć do szóstej klasy dyet i pobierać na pierwszym stopniu płacy etatowej 2.500 zł. wal. austr. z dodatkiem 400 zł. na mieszkanie. Płaca etatowa każdego profesora zwyczajnego będzie wzrastała o 200 zł. wal. austr. (dodatki pięcioletnie) co pięć lat, które tenże na akademii rolniczej jako profesor zwyczajny przepędzi, lub przed swojem do niej wstąpieniem przepędził już na innej akademii, przez państwo utrzymywanej, a to aż do roku tej służby dwudziestego piątego włącznie.

Podobne prawo do pobierania dodatków pięcioletnich dawać także może czas, wysłużony w przymiocie profesora zwyczajnego na akademii, nie utrzymywanej przez państwo, jeżeli w takowej, na mocy deklaracyi, danej rządowi przez tych, którzy zakład utrzymują, zupełna wzajemność względem zwyczajnych, profesorów akademii przez państwo utrzymywanych bywa zachowywana.

Czas służby, warunkom tym nie odpowiadający, wtedy tylko będzie uwzględniony, jeżeli wyraźnem oświadczeniem uznano, że ma być liczony do posunięcia.

§. 30. Profesorowie nadzwyczajni należą do siódmej klasy dyet, i będą mianowani albo bez płacy albo z płacami, które będą wyznaczone w każdym z osobna przypadku.

Profesorowie nadzwyczajni, zamianowani z płacą, będą pobierać dodatek na mieszkanie w kwocie 300 zł.

§. 31. Emerytury nauczycieli akademii rolniczej będą wymierzane na zasadzie ustawy z dnia 9 kwietnia 1870 (Dz. u. p. Nr. 47).

§. 32. Poszczególnym profesorom mogą być udzielone wyjątkowo płace wyższe od etatowych i inne uwzględnienia.

§. 33. Adjunkci należą do dziewiątej klasy dyet i pobierają pensyą w kwocie 1.200 zł. z dodatkiem 200 zł. na mieszkanie.

§. 34. Asystenci pobierają wynagrodzenie w kwocie 600 zł. i dodatek na mieszkanie w kwocie 100 zł.

§. 35. Docentom pobierającym płacę wyznacza należytość ministerstwo w każdym z osobna przypadku.

O kierownictwie.

§. 36. Akademia rolnicza podlega ministerstwu rolnictwa, które stosownie do ustawy z dnia 3 kwietnia 1872 we wszystkich ważniejszych rozporządzeniach, do niej się odnoszących będzie się porozumiewać z ministerstwem oświecenia.

§. 37. Kierowanie każdym oddziałem należy do jego zgromadzenia profesorów (zgromadzenie oddziałowe).

Na czele każdego zgromadzenia oddziałowego stoi dziekan z grona jego corocznie wybrany, pobierający dodatek z tytułu urzędowania w kwocie 300 zł.

§. 38. Kierowanie całą akademią należy do całego zgromadzenia profesorów, na czele którego stoi rektor. Dopóki będzie tylko oddział rolniczy, dekanat i zgromadzenia oddziałowe nie są potrzebne, a akademią kieruje tylko zgromadzenie profesorów i rektor.

§. 39. Rektora wybiera ogólne zgromadzenie profesorów na przeciąg roku z grona zwyczajnych profesorów akademii, mianowicie zaś, gdy będą urządzone oba oddziały, naprzemian z jednego lub drugiego oddziału.

Zatwierdzenie wyboru jest rzeczą ministerstwa.

Rektor pobiera dodatek z tytułu urzędowania w kwocie 600 zł. W razie nieobecności zastępuje go jego poprzednik w urzędzie.

§. 40. Zgromadzenie oddziałowe składa się profesorów zwyczajnych i nadzwyczajnych odpowiedniej sekcyi i reprezentanta, którego inni docenci wybiorą ze swego grona. Ogólne zgromadzenie profesorów składa się z obu zgromadzeń oddziałowych.

§. 41. Za stan każdego oddziału pod względem naukowym i porządkowo karnym jest odpowiedzialne zgromadzenie oddziałowe, a za stan całej akademii pod temiż względami ogólne zgromadzenie profesorów.

Prawa i obowiązki rektora, ogólnego zgromadzenia profesorów i zgromadzeń oddziałowych będą określone osobną instrukcyą służbową wydaną przez ministerstwo.

Urzędnicy biurowi i służba.

§. 42. Urzędników biurowych i służbę dla akademii potrzebną ustanowi według potrzeby ministerstwa.

Chlumecky r. w.

29.

Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 26 lutego 1873,

którem rozporządzanie ministeryalne z dnia 5 kwietnia 1872 (Dz. u. p. Nr. 50) o egzaminach na nauczycieli szkół początkowych i mieszczańskich zostaje rozciągnięte z kilku zmianami na królestwo Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem księstwem krakowskiem.

Obowiązujące królestwo Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem księstwem krakowskiem.

Po wysłuchaniu c. k. galicyjskiej rady szkolnej krajowej, uznaję za potrzebne rozciągnąć na królestwo Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem księstwem krakowskiem rozporządzenie ministeryalne z dnia 5 kwietnia 1872 (Dz. u. p. Nr. 50), tyczące się przepisu o egzaminach na nauczycieli szkół początkowych i mieszczańskich a to za zmianami niżej wyrażonemi i wprowadzić je w wykonanie od dnia 1 września 1873.

I. Komisye egzaminacyjne będą miały siedziby także we Lwowie i Krakowie (§. 2).

II. Egzamina będą się odbywały dwa razy na rok, a to w miesiącach wrześniu i lutym (§. 3).

III. Przedmioty z których nauczyciele szkół mieszczańskich (§. 5) mają być egzaminowani, dzielą się na grupy następujące:

a) język niemiecki, geografia, historya, a jako uzupełnienie język polski lub ruski, albo
b) język polski, geografia, historya a jako uzupełnienie język niemiecki lub ruski, albo
c) język ruski, geografia, historya, a jako uzupełnienie język niemiecki lub polski.

2. Nauki przyrodzone, jakoto: historya naturalna, fizyka i chemia, przytem jako uzupełnienie: matematyka albo nauka gospodarstwa wiejskiego.

§. 3. Przedmioty matematyczno techniczne, jakoto: matematyka, rysunki, przytem jako uzupełnianie: fizyka i chemia albo nauka gospodarstwa wiejskiego.

IV. Kto chce być przypuszczonym do egzaminu winien udowodnić, że odbył najmniej trzyletnią praktykę przy szkole (§. lit. *c)*).

V. Z języków, jeżeli mają stanowić tylko uzupełnienie egzaminu do szkół mieszczańskich, będzie wymaganem co następuje (§. 11):

Znajomość gramatyki, znajomość najpospolitszych form i rodzajów prozy i poezyi, znajomość najcelniejszych płodów nowszej literatury nabyta przez własne czytanie, wprawa w wyrażaniu się ustnie i pisemnie, pewność wykładu, wprawa w układaniu dyspozycyi do łatwiejszych wypracowań, biegłość w rozbiorze rzeczowym i gramatycznym trudniejszych kawałków do czytania.

VI. Aż do dalszego rozporządzenia kandydaci do szkół początkowych opłacają za egzamin taksę w kwocie 3 zł. a kandydaci do szkół mieszczańskich w kwocie 6 zł. waluty austryackiej (§. 22).

VII. Termina wyznaczone w §. 31 i 32 rozporządzenia przedłuża się do dnia 1 września 1875 z tym dodatkiem, że kandydaci na nauczycieli, otrzumujący świadectwo uzdatnienia, chociaż poprzednio przy szkole nie praktykowali, mogą być zamianowani stale dopiero po wysłużeniu trzech lat przy szkole.

Stremayr r. w.

30.

Obwieszczenie ministerstwa skarbu z dnia 26 lutego 1873,

o uregulowaniu służby cłowej w stacyach kolei żelaznej w Buchs i w St. Margarethen, tudzież stosunków służbowych i wszelkich innych tamże ustanowionych urzędów cłowych austryackich.

W wykonaniu traktatu pomiędzy monarchyą austryacko-węgierską, Bawaryą i Szwajcaryą z dnia 27 sierpnia 1870 (Dz. u. p. Nr. 13 ex 1871) tyczącego się budowy kolei żelaznej z Lindau na Bregencyą do St. Margarethen, jakoteż z Feldkirchu do Buchsu, zawartą została w Bernie na dniu 2 sierpnia 1872 pomiędzy c. k. rządem a radą związkową szwajcarską następująca umowa, tycząca się uregulowania służby cłowej w stacyach kolei żelaznej w Buchs i w St. Margarethen, tudzież stosunków służbowych i wszelkich innych tamże ustanowionych urzędów cłowych austryackich, ratyfikowana przez radę związkową dnia 19 września a w imieniu c. i k. rządu przez c. i k. ministeryum państwa spraw zewnętrznych dnia 20 listopada 1872, którą po wymianie ratyfikacyi w Wiedniu dnia 21 listopada 1872 ogłasza się niniejszem jako obowiązującą w królestwach i krajach w radzie państwa reprezentowanych.

Pretis r. w.

Umowa

w wykonaniu artykułu 18 i n. traktatu pomiędzy monarchyą austryacko-węgierską, Bawaryą i Federacyą szwajcarską z dnia 27 sierpnia 1870 tyczącego się budowy kolei żelaznej z Lindau na Bregencyą do St. Margarethen jakoteż z Feldkirchu do Buchsu.

Gdy stósowne układy komisyjne co do wyznaczenia siedzib dla połączonych urzędów cłowych w Buchs i St. Margarethen na dniu 30 czerwca i 1 lipca 1871 w Buchs zawarte zostały, delegaci państw interesowanych a mianowicie austryacki:

pan c. k. starszy radca skarbowy P. Eberle,

i szwajcarscy:

panowie: radca związkowy Naeff i radca narodowy Zündl

postanowili co do służby cłowej w stacyach kolei żelaznej Buchs i St. Margarethen co następuje:

Art. 1. Urzędy cłowe austryackie i szwajcarskie w stacyach kolei żelaznej w St. Margarethen i Buchs, kantonu szwajcarskiego St. Gallen, będą zaopatrzone w herby swoich państw z odpowiednim napisem, jakich urzędy takie zwykle używają.

Art. 2. Lokale, do służby cłowej wyznaczone, odda i odgraniczy wyłącznie zarząd połączonych kolei szwajcarskich a to na zasadzie układów, dnia 30 czerwca i 1 lipca w Buchs przez komisyą zawartych i w porozumieniu z rządami cłowemi obu stron.

Art. 3. Urzędom cłowym austryackim, w stacyach kolei żelaznej w St. Margarethen i Buchs ustanowionym, będą nadane zupełne prawa ekspedyowania, jakie posiada urząd cłowy główny I klasy i będą one upoważnione do trzymania się postępowania cłowego krótszego (w drodze opowiedzenia).

Ekspedycyą cłową towarów frachtowych, posyłek pocztowych i rzeczy które wiozą podróżni będą one załatwiały podług przepisów w Austryi obowiązujących, ze wszystkiemi prawnie dozwolonemi ułatwieniami.

Art. 4. Przy ekspedycyi cłowej należy baczyć na to, aby towary przechodziły bezpośrednio z rąk jednego do rąk drugiego zarządu cłowego.

Rewizyą cłową towarów odbywają najprzód urzędnicy tego państwa, z którego towary wychodzą, a następnie urzędnicy tego państwa, do którego wchodzą, ażeby jednak postępowanie skrócić, uskuteczniają tę czynność urzędową urzędnicy obu państw ile można jednocześnie, albo przynajmniej niezwłocznie jedni po drugich.

Urzędnikom urzędów połączonych wolno być obecnymi przy ekspedycyi cłowej, przez drugi urząd cłowy, uskutecznianej, i przy wkładaniu przedmiotów do odchodzących wagonów kolejowych.

Jeżeli towary nie mają być przeładowane, urzędnicy odpowiedniego państwa zdejmują pieczęć cłową tylko w obecności urzędników cłowych drugiego państwa, którzy natychmiast przykładają swoje pieczęć.

Art. 5. Każde z państw, umowę niniejszą zawierających, zobowiązuje się wydawać dopiero wtedy kaucye od towarów przewozowych, z własnego okręgu wywożonych, lub od wywożonych napowrót nieoclonych towarów zagranicznych, jakoteż dopiero wtedy przyzwalać stósownie do ustaw obowiązujących na uwolnienie od podatków lub zwrót podatków od towarów wywożonych, gdy świadectwem wydanem przez urząd wchodowy drugiego państwa będzie udowodnione, że towar do tego urzędu przystawiono i w nim opowiedziano.

Świadectwo to wydają urzędy najkrótszą drogą, dopisując co potrzeba na papierach urzędowych drugiej strony.

Art. 6. Urzędy obu stron będą sobie nawzajem udzielały najkrótszą drogą swoich postrzeżeń co do okoliczności które każą się domyślać lub obawiać naruszenia wzajemnych interesów cłowych lub istniejących zakazów przywozu, wywozu lub przewozu, i w ogóle będą się wspierały, ażeby zapobiedz defraudacyi przy towarach cłu podlegających, tak w rzeczonych dworcach kolei, jakoteż na liniach kolei, prowadzących od tychże do granicy austryacko-szwajcarskiej, i w ogóle przestępstwom przeciwko przepisom cłowym drugiego państwa, albo — gdyby takowe już popełniono — ażeby je odkryć.

Wyżsi urzędnicy obudwu urzędów, jakoteż przełożone nad niemi władze zarządów cłowych obu stron, tudzież umyślnie do tego celu wydelegowani, wyżsi urzędnicy mają

prawo przeglądać rejestra cłowe i załączniki do rejestrów o ile takowe odnoszą się do obrotu wzajemnego, brać z nich odpisy i wyciągi.

Art. 7. Austryackim urzędom cłowym w dworcach kolei w St. Margarethen i Buchs służy prawo rozpoczynać zwyczajne postępowanie defraudacyjno karne z powodu wykroczeń przeciwko austryackim przepisom cłowym, w dworcu kolei albo na linii kolei od austryackiej granicy cłowej, popełnionym, albo też odstępować od dokończenia postępowania defraudacyjno karnego, gdy kwoty przepisane w austryackich ustawach defraudacyjno karnych zostaną złożone.

Mają prawo przyaresztować i odstawić do właściwej władzy austryackiej towary i rzeczy zostające w związku z wykroczeniami przeciwko austryackim przepisom cłowym, jeżeli idzie o zabezpieczenie zapłaty cła i grzywny.

Austryackim władzom cłowym służy prawo śledzić wykroczeń popełnionych przeciwko austryackim przepisom cłowym w dworcach kolei w St. Margarethen i Buchs albo na linii kolei prowadzącej od tychże do granicy austryacko szwajcarskiej, karać takowe podług austryackiej ustawy karnej o przestępstwach defraudacyjnych, tudzież zatrzymywać jako rękojmię albo konfiskować przedmioty przyaresztowane.

Art. 8. Władze szwajcarskie będą udzielały członkom austryackich urzędów cłowych w St. Margarethen i Buchs tej samej opieki i pomocy co i członkom własnych urzędów cłowych.

Na żądanie władz austryackich, w przypadku wykroczenia przeciwko austryackim przepisom cłowym albo przeciwko zakazom przywozu, wywozu i przewozu, w Austryi obowiązującym będą one:

1. przesłuchiwały świadków i biegłych;
2. odbywały oględziny urzędowe i będą uwierzytelniały stan rzeczy,
3. będą doręczały obwinionym pozwy i orzeczenia władz austryackich.

Dla zapewnienia opieki policyjnej urzędnik cłowy szwajcarski, na żądanie urzędników austryackich wyśle zostających pod swemi rozkazami strażników pogranicznych federacyjnych do pełnienia odpowiedniej służby, a zarząd cłowy austryacki nie będzie ponosił z tego powodu żadnych osobnych kosztów.

Art. 9. Stosunki poddaństwa, przynależności i służbowe urzędników i wszystkich, mających posady przy austryackich urzędach cłowych w St. Margarethen i Buchs, nie ulegają zmianie podczas ich pobytu i służby w okręgu szwajcarskim; podwzględem karności, zbrodni służbowych i przestępstw służbowych, to jest takich karygodnych czynów i zaniedbań, które odnoszą się do sprawowania urzędu lub służby, będą podlegali tylko władzom i ustawom cesarstwa austryackiego, i w przypadkach takich będą na żądanie tychże władz wydani, na zasadzie traktatu przez obie umawiające się strony zawartego.

Ani w mowie będący urzędnicy i inni mający posady, ani też ich krewni, podobnież do państwa przynależący, nie mogą być powoływani w Szwajcaryi ani do służby wojskowej ani do udziału w jakichkolwiek innych czynnościach wojskowych.

Gdy się przesiedlają, rzeczy ich, jakoteż gotowe mundury i przedmioty do uzbrojenia należące, a do ich użytku przeznaczone, są wolne od cła; nie mogą być zniewalani do opłaty podatku od majątku i dochodu, ani też stałych podatków gminnych jak nie mniej do czynności w sądach przysięgłych, urzędach gminnych itd. podatki jednak od nieruchomości, tudzież cła, podatek konsumcyjny itd. winni opłacać tak samo jak obywatele kantonu St. Gallen.

Co do korzystania z zakładów publicznych gminnych zastrzega się porozumienie z odpowiedniemi władzami gminnemi.

Art. 10. Urzędnicy i inni, mający posady przy austryackich urzędach cłowych w St. Margarethen i Buchs, winni są zachowywać ustawy karne i przepisy policyjne federacyi szwajcarskiej i kantonu St. Gallen i w tej mierze podlegają sądownictwu władz szwajcarskich.

Jeżeliby władze szwajcarskie zarządziły aresztowanie urzędnika lub innej osoby przy urzędach cłowych w St. Margarethen i Buchs posadę mającej, za przestępstwo lub zbrodnię, należy zawiadomić natychmiast o tem rozporządzeniu austryacką władzę skarbową, bezpośrednio przełożoną.

Art. 11. Straż nadzorcza (skarbowa), przydana austryackim urzędom cłowym w dworcach kolei St. Margarethen i Buchs nosi przepisane mundury zwyczajnie tylko wtedy, gdy pełni służbę w urzędzie cłowym i gdy towarzyszy pociągom kolei.

Służba zbrojna będzie używana tylko do pilnowania towarów i kas w nocy i do towarzyszenia pociągom.

Zwierzchnikom austryackich urzędów cłowych i straży skarbowej służy prawo noszenia przepisanego munduru i oręża przybocznego gdy w St. Margarethen i Buchs odbywają inspekcyą.

Art. 12. Po upływie lat trzech umowa niniejsza może być poddana rewizyi na żądanie jednego z dwóch umawiających się rządów.

Art. 13. Zatwierdzenie postanowień powyszych zostawia się rządom obu stron.

Działo się w Bernie dnia 2 sierpnia 1872.

(podp.) **Eberle**,
c. k. starszy radca skarbowy.

(podp.) **Naeff**,
radca związkowy.

(podp.) **Zündl**,
radca narodowy.

31.

Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 2 marca 1873,

o przyłączeniu gminy Stripfing do okręgu sądu powiatowego Matzen w dolnej Austryi.

Na zasadzie §. 2 ustawy z dnia 11 czerwca 1868 (Dz. u. p. Nr. 59) wyłączono gminę Stripfing z okręgu sądu powiatowego w Marchegg, i przyłączono do sądu powiatowego w Matzen.

Rozporządzenie to wchodzi w wykonanie od dnia 15 kwietnia 1873.

Glaser r. w.